

Evaluatie naar het functioneren van de Rekenkamer Heerenveen



Rekenkamer Heerenveen
Onderzoeker: Rom Afman
Versie: 24 september 2024

Inhoudsopgave

Samenvatting met conclusies en aanbevelingen

1. Inleiding
2. Onderzoeksopzet
 - a. Aanpak
 - b. Probleemstelling en onderzoeksvraag
 - c. Onderzoekperiode
3. Werkwijze rekenkamer in het kort
 - a. Juridisch kader rekenkamer
 - b. Werkwijze rekenkamer
4. Wat zijn de ervaringen met de rekenkamer?

Bijlagen

- A. Normenkader

“Zelfkennis is het begin van de wijsheid”

Oosterse gezegde

Samenvatting met verbeterpunten

De Verordening gemeentelijke rekenkamer Heerenveen 2023 bepaalt in art. 15, lid 3 dat het functioneren van de rekenkamer ieder twee jaar wordt geëvalueerd. Voor deze evaluatie heeft de rekenkamer een onderzoeksopzet opgesteld die is afgestemd met de Auditcommissie. Het onderzoek valt uiteen in interviews met medewerkers uit de ambtelijke organisatie die recent betrokken zijn geweest bij rekenkameronderzoeken, een afvaardiging uit het college van B&W en de griffie. Alle fracties in de raad zijn benaderd met een vragenlijst om reacties over het functioneren van de rekenkamer op te halen. Aan de hand van deze informatie reflecteert de rekenkamer op haar eigen functioneren (zie hoofdstuk 4) en komt zij met verbetervoorstellen. Deze verbetervoorstellen zijn op 16 september 2024 besproken met de Auditcommissie en hebben geleid tot de volgende verbeterpunten:

a. Verordening

Er wordt meer en/of vaker tijd gereserveerd voor de rekenkamer op de agenda van de auditcommissie, zodat er meer ruimte is voor dialoog. Daarnaast wordt afgesproken dat voorzitter rekenkamer contact kan opnemen met voorzitter Auditcommissie als er behoefte is aan informeler overleg. De voorzitter van de Auditcommissie kan dan informeel overleg initiëren tussen rekenkamer en een aantal leden van de Auditcommissie.

b. Bekostiging rekenkamer

De gemeente voldoet aan het normbedrag en voor 2024 is er ca. € 74.000 gereserveerd voor de rekenkamer. De kosten van het secretariaat zijn al toegerekend aan de rekenkamer. Belangrijk is dat er goede afspraken zijn tussen griffie en rekenkamer over inzetbaarheid en onafhankelijkheid van de secretaris. Komend jaar wordt benut om inzetbaarheid van de secretaris te monitoren.

c. Het onderzoek

Er zijn genoeg mogelijkheden om de actualiteit van de groslijst (overzicht potentiële rekenkameronderzoeken) te bepalen. Zo kan het onderwerp van gesprek zijn met de Auditcommissie of in een informeel overleg met een delegatie van de Auditcommissie. Ook kan het overleg met de griffier hiervoor worden benut.

Verder wordt er een evaluatie met betrokken medewerkers uitgevoerd na afloop van een onderzoek. Dit kan ook worden benut om eigenaarschap van aanbevelingen beter te borgen. Borgen van de aanbevelingen in de organisatie is primair verantwoordelijkheid van het college. De controle van uitvoering van de aanbevelingen vraagt ook alertheid en discipline van de raad. De griffie gaat nadenken hoe zij de raad hierin kan faciliteren.

De rekenkamer gaat afspraken maken met de organisatie voor een vast aanspreekpunt tijdens een onderzoek om hiermee een vlot verloop van het onderzoek te bevorderen. De rekenkamer maakt een tijdpad van het hele onderzoek dat in het startgesprek wordt gedeeld met de betrokken ambtenaren.

De rekenkamer gaat werken met een vaste vormgeving/lay-out van haar rapporten om daarmee de herkenbaarheid te bevorderen. De lay-out van de inhoud kan per onderzoek verschillen afhankelijk van de gehanteerde onderzoeksmethode. Ook het gebruik van infographic in de rapportage krijgt aandacht. Ook het opstellen van een persbericht na afloop van het onderzoek zal worden benut om daarmee ook de onafhankelijkheid van de rekenkamer te bevorderen. Publicatie van het persbericht gebeurt in overleg met de griffie.

Rekenkamer voert het onderzoek zelf uit, maar inschakeling van een extern bureau blijft ook tot de mogelijkheden behoren.

De rekenkamer streeft ernaar om de aanbevelingen zo scherp, concreet en werkbaar mogelijk te formuleren, waarbij expliciet wordt vermeld voor wie de aanbeveling is bedoeld. In de verordening staat opgenomen dat minimaal één keer per jaar een inventarisatie plaatsvindt naar de uitvoering van de aanbevelingen.

d. Communicatie

De rekenkamer bezoekt één keer in de twee jaar de raadsfracties voor het inventariseren van onderwerpen voor de groslijst. Het twee jaarlijks onderzoeksprogramma wordt in samenspraak met de raad opgesteld.

1. Inleiding

Vanaf 2015 functioneert de (toenmalige) rekenkamercommissie in de gemeente Heerenveen. Als gevolg van een wijziging van de Gemeentewet waarbij de functie van rekenkamer werd geïntensiveerd, is vanaf 12 oktober 2023 deze rekenkamercommissie omgezet in een rekenkamer. De rekenkamer versterkt met haar onderzoek de positie en het functioneren van de raad en draagt bij aan het sterker maken van het vertrouwen van de burger in het gemeentebestuur.

De Verordening gemeentelijke rekenkamer Heerenveen 2013 bepaalt in art. 15, lid 3 dat het functioneren van de rekenkamer iedere twee jaar wordt geëvalueerd.

Met deze evaluatie geeft de rekenkamer invulling aan de behoefte van de auditcommissie en voldoet het aan de verplichting uit de verordening.

2. Onderzoeksopzet

a. Aanpak

Voor deze evaluatie is door de rekenkamer een onderzoeksopzet opgesteld die is afgestemd met de auditcommissie. Opmerkingen vanuit de auditcommissie zijn verwerkt in de definitieve opzet. Het onderzoek valt uiteen in interviews met medewerkers uit de ambtelijke organisatie die recent betrokken zijn geweest bij rekenkameronderzoeken, een afvaardiging uit het college van B&W en de griffie. Alle fracties uit de raad zijn benaderd met een vragenlijst om reacties over het functioneren van de rekenkamer op te halen. Aan de hand van deze informatie reflecteert de rekenkamer op haar eigen functioneren en komt met verbetervoorstellen. De resultaten hiervan liggen vast in deze rapportage. Deze rapportage wordt vervolgens besproken met de auditcommissie, waarna de rekenkamer op basis van de uitkomsten beziet waarop ze zich verder gaat doorontwikkelen.

b. Probleemstelling en onderzoeksvraag

Met deze evaluatie wil de rekenkamer zicht krijgen op de resultaten en effecten van haar werk en op een oordeel van de belangrijkste partners (raad, college van B&W, griffie en ambtelijke organisatie) over de onderzoeken, de wijze waarop deze onderzoeken tot stand zijn gekomen en de doorwerking van deze onderzoeken. Daarna worden verbeterpunten beschreven om daarmee de meerwaarde van de rekenkamer te vergroten. Deze doelstelling leidt tot de centrale onderzoeksvraag:

Hoe wordt de rekenkamer gewaardeerd in termen van de bijdrage aan de positie en rol van de raad en daarmee aan goed bestuur van de gemeente Heerenveen en wat zijn mogelijkheden voor verbetering?

Aspecten die daarbij aan orde komen zijn:

- Hoe ziet de huidige werkwijze van de rekenkamer eruit?
- Hoe kan de verordening en de bekostiging van de rekenkamer worden beoordeeld?
- Hoe kunnen de timing, onderwerpkeuze, kwaliteit van de onderzoeksopzet en leesbaarheid van de onderzoeken worden getypeerd naar het oordeel van de raad, het college, griffie en ambtelijke organisatie?
- Wat zijn de resultaten van het werk van de rekenkamer, wat zijn hiervan de effecten en hoe worden deze gewaardeerd door raad, het college, de griffie, het ambtelijk apparaat en rekenkamer zelf?

c. Onderzoekperiode

De rekenkamer streeft ernaar om zijn onderzoeken te verdelen over het sociaal, fysiek en financieel domein. Er zijn vanaf 2019 geen specifieke onderzoeken uitgevoerd in het

financieel domein; wel speelt bij onderzoeken binnen het sociaal als binnen het fysiek domein het financiële aspect vaak wel een belangrijke rol. In die zin heeft het financiële aspect bij deze onderzoeken wel aandacht gekregen. De evaluatie richt zich op de periode 2019 tot 2024. In deze periode heeft de rekenkamer de volgende onderzoeken uitgevoerd:

2019

- a. Rekenkamerrapport Subsidiebeleid gemeente Heerenveen (extern onderzoek)

2020

- b. Monitoringsonderzoek informatiebeveiliging
- c. Monitoringsonderzoek Jeugdzorg 2016
- d. Monitoringsonderzoek Sportstad 2016
- e. Monitoringsonderzoek Wmo 2015

2021

- f. Quick scan Evaluatie Woonvisie 2015-2020
- g. Quick scan Klaar voor de Omgevingswet
- h. Rekenkamerrapport Bejegening bijstandsgerechtigden
- i. Rekenkamerrapport Onderzoek naar de kwaliteit van de dienstverlening (extern onderzoek)
- j. Rekenkameronderzoek Transformatie binnen het sociaal domein in Friesland door de ogen van de wijkteams (combinatie extern en eigen onderzoek)

2022

- k. Monitoringsonderzoek Subsidiebeleid 2019
- l. Raadsbrief vooronderzoek Fietsgemeente Heerenveen
- m. Quick scan Armoedebelid

2023

- n. Monitoringsonderzoek Dienstverlening
- o. Quick scan Burgerparticipatie in de fysieke leefomgeving

3. Werkwijze rekenkamer in het kort

- a. Juridisch kader rekenkamer

De wettelijke grondslag voor de verplichte instelling van een rekenkamer is hoofdstuk IVa van de Gemeentewet¹. Voor Heerenveen ligt deze instelling vast in de Verordening gemeentelijke rekenkamer Heerenveen 2023. Op basis van art. 8 van deze verordening beschikt de rekenkamer over een reglement van orde voor haar vergaderingen en op basis van art. 9 over een onderzoeksprotocol en een gedragscode. Het onderzoeksprotocol geeft richting aan de wijze waarop de rekenkamer onderzoek uitvoert en binnen welke tijdsspanne. De actuele gedragscode is bedoeld om de integriteit van rekenkamerleden te bevorderen als het gaat om functionaliteit, onafhankelijkheid, openheid, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid. Zowel het onderzoeksprotocol als de gedragscode staan vermeld op de gemeentelijke website.

¹ Met ingang van 1 januari 2023 trad voor gemeenten de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking. Deze wet heeft tot doel het creëren van een sluitend, wettelijk stelsel voor gedegen, onafhankelijk rekenkameronderzoek, ter ondersteuning van de controlerende rol van de raad.

b. Werkwijze rekenkamer

Totstandkoming onderzoeksprogramma

Tweejaarlijks stelt de rekenkamer een onderzoeksprogramma op. De voeding van het onderzoeksprogramma komt tot stand door een selectie te maken uit onderwerpen die staan vermeld op de bestaande groslijst. Deze groslijst kent een groot aantal potentiële rekenkameronderzoeken, verdeeld over de diverse gemeentelijke beleidsvelden. De rekenkamer spant zich in om deze groslijst actueel te houden door jaarlijks nieuwe onderwerpen aan te dragen en biedt ook de raadsfracties aan om dit te doen. Incidenteel maakt een fractie hier gebruik van. Ook de inwoners van de gemeente Heerenveen krijgen de mogelijkheid hiertoe, maar tot op heden is hiervan nog geen gebruik gemaakt.

Het tweejaarlijks onderzoeksprogramma komt tot stand in afstemming met de raad. De raad wordt hiervoor uitgenodigd en krijgt de mogelijkheid om een keuze te maken uit de groslijst welke rekenkameronderzoeken prioriteit moeten krijgen. De onderwerpen met de hoogste score krijgen “in principe” een plek in het onderzoeksprogramma. In principe, omdat de rekenkamer toetst aan de selectiecriteria van het onderzoeksprotocol² om te bepalen of het onderwerp daadwerkelijk wordt opgenomen in het onderzoeksprogramma. Hiermee waarborgt de rekenkamer haar onafhankelijke positie.

Uitvoering onderzoeksprogramma

In het tweejaarlijks onderzoeksprogramma is ruimte voor ca. twee rekenkameronderzoeken die dan -in de meeste gevallen- via een quick scan door leden van de rekenkamer zelfstandig worden uitgevoerd. Dit betekent dat uitvoering van het onderzoek in een kort tijdsbestek plaatsvindt, met een beperkte scope en diepgang. Voordeel van deze werkwijze is dat met het onderzoeksbudget van ca. € 26.000 meer onderzoeken kunnen worden uitgevoerd en dat, mocht hiertoe aanleiding bestaan, daarna nog een diepgravend onderzoek kan plaatsvinden. Naast deze onderzoeken worden ook één of meerdere monitoringsonderzoeken ingepland. Met een monitoringsonderzoek vindt er een evaluatie plaats in hoeverre aanbevelingen uit een eerder rekenkameronderzoek ook in uitvoering zijn genomen.

Aanpak rekenkameronderzoek

Nadat het onderzoeksprogramma is vastgesteld start de rekenkamer met het eerste rekenkameronderzoek. De rekenkamer verricht hiervoor vooronderzoek door relevante documenten op te vragen en literatuur te bestuderen. Eventueel kunnen er oriënterende gesprekken plaatsvinden met betrokkenen uit de organisatie. De onderzoeksopzet omvat in ieder geval de volgende onderdelen:

- aanleiding en achtergrond van het onderzoek
- doel en reikwijdte (scope) van het onderzoek
- de centrale onderzoeksvraag en de daaruit voortvloeiende deelvragen
- welke onderzoeksmethode wordt gehanteerd
- doorlooptijd en kosten
- bij extern onderzoek: de motivatie waarom het onderzoek extern wordt belegd en wie als contactpersoon vanuit de rekenkamer optreedt.

Over de onderzoeksopzet kan vervolgens afstemming plaatsvinden met de raadscommissie. Indien de rekenkamer in eigen beheer het onderzoek uitvoert gebeurt dit standaard. De rekenkamer geeft een toelichting op de opzet en vanuit de commissie kunnen suggesties worden aangedragen voor wijzigingen en/of aanvullingen. Hiermee beoogt de rekenkamer draagvlak te creëren voor de onderzoeksopzet en het eventueel aanbrengen van aanscherpingen. Vanuit de onafhankelijke positie van de rekenkamer bepaalt de rekenkamer

² Zie blz. 3 van het Onderzoeksprotocol onder paragraaf 2.2 Selectiecriteria.

uiteindelijk de definitieve opzet. De definitieve opzet zendt de rekenkamer naar de raad, het college van B&W en de gemeentesecretaris. Indien het onderzoek door een externe partij wordt uitgevoerd vindt er geen afstemming plaats met de commissie, maar wordt de onderzoeksopzet wel ter kennisneming aangeboden aan de raad, het college van B&W en de gemeentesecretaris.

Het feitelijke rekenkameronderzoek begint met een startgesprek. Bij dit startgesprek zijn de onderzoekers van de rekenkamer/extern onderzoeksbureau aanwezig en de betrokken ambtenaren. Ook de betrokken wethouder kan deelnemen aan het startgesprek. Het startgesprek is bedoeld om een toelichting te geven op het onderzoek, relevante documenten op te vragen en het benoemen van een contactpersoon binnen de ambtelijke organisatie. Daarnaast is er ruimte voor andere, praktische zaken. Vervolgens speelt het onderzoek zich af. Vaak vinden er interviews plaats met sleutelpersonen. Bij eigen onderzoek stellen de onderzoekers een interviewprotocol op en het verslag wordt ter verificatie aangeboden aan de geïnterviewde. Een extern bureau hanteert zijn eigen werkwijze.

De bevindingen uit het onderzoek worden vastgelegd in een rapportage. Na afronding van het onderzoek legt de rekenkamer de rapportage voor aan de ambtelijke organisatie die hierop een feitenverificatie uitvoert, met als doel dat over de feiten geen verschil van mening bestaat. Na deze feitenverificatie wordt de rapportage eventueel aangepast en de conclusies en aanbevelingen toegevoegd. De volledige rapportage wordt voor bestuurlijk wederhoor voorgelegd aan het college van B&W. Daarna biedt de rekenkamer het rekenkamerrapport inclusief de reactie van het college B&W met nawoord van de rekenkamer aan aan de griffie. Ook biedt de rekenkamer aan om een toelichting te verzorgen in de commissie over de resultaten van het onderzoek. Voor de behandeling in de raad maakt de griffie een raadsvoorstel en neemt de raad een besluit over de conclusies en aanbevelingen van het rekenkameronderzoek. In verreweg de meeste gevallen besluit de raad conform het raadsvoorstel.

Na verloop van ca. drie jaren voert de rekenkamer een monitoringsonderzoek uit om na te gaan in hoeverre uitvoering is gegeven aan de aanbevelingen die door de raad zijn vastgesteld.

4. Wat zijn de ervaringen met de rekenkamer?

In het evaluatieonderzoek zijn de onderstaande aspecten onderzocht. Bij elk aspect volgt er een reactie van de raad, college van B&W, griffie en ambtelijke organisatie. Elk aspect wordt afgesloten met een zelfreflectie van de rekenkamer en een voorstel tot verbetering. Dit hoofdstuk geeft daarmee antwoord op de aspecten die voortvloeien uit de centrale onderzoeksvraag.

Aan de raadsfracties is een vragenlijst voorgelegd met het verzoek deze vragenlijst te beantwoorden. Alleen van D66 is -ook na een herhaalverzoek- een reactie ontvangen; dit betekent dat bij "reactie raad" alleen deze reactie is meegenomen.

a. Verordening rekenkamer

De Verordening gemeentelijke rekenkamer Heerenveen is op 12 oktober 2023 vastgesteld door de raad en aangepast aan de gewijzigde artikelen 81a t/m k en de artikelen 182 t/m 185 van de Gemeentewet. De gemeente beschikt daarmee over een actuele verordening.

Sommige rekenkamers werken met een vaste klankbordgroep uit de raad voor afstemming en verbinding met de rekenkamer. Voor Heerenveen is dat niet het geval. Wel kan incidenteel voor een rekenkameronderzoek een klankbordgroep uit de raad worden samengesteld. De rekenkamer Heerenveen stemt twee keer per jaar af met de auditcommissie.

Reactie raad: geen opmerkingen.

Reactie College van burgemeester en wethouders: geen opmerkingen.

Reactie griffie: geen opmerkingen.

Reactie ambtelijke organisatie: geen opmerkingen.

Zelfreflectie rekenkamer: De rekenkamer stemt twee keer per jaar af met de auditcommissie. De gesprekken zijn waardevol, maar de rekenkamer ervaart dat de auditcommissie niet veel tijd en ruimte heeft om zaken door te spreken en hiervoor ook de tijd te nemen. Dit is geen onwil, maar de auditcommissie kent een volle agenda en behandelt veel onderwerpen. De rekenkamer heeft wel behoefte aan meer tijd en ruimte dan nu beschikbaar.

Voorstel: vaste klankbordgroep uit de raad waar de rekenkamer periodiek mee afstemt.

b. Bekostiging rekenkamer

De rekenkamer beschikt over een budget van € 44.000; dit is exclusief de 7.2 uren secretariële ondersteuning per week die rechtstreeks ten laste van de griffie komen. Het onderzoeksbudget bedraagt ca. € 26.000; hiervoor kunnen jaarlijks ca. 2 rekenkameronderzoeken worden uitgevoerd. De overige kosten ad € 18.000 hebben betrekking op de vergoeding van de leden van de rekenkamer, extra secretariële ondersteuning bij onderzoeken en lidmaatschap NVRR³.

De NVRR hanteert in haar richtlijnen een budget voor de rekenkamer een normbedrag van € 1,30 per inwoner wat voor Heerenveen een rekenkamerbudget van € 67.000 zou betekenen.

Reactie raad: geen opmerkingen.

Reactie College van burgemeester en wethouders: geen opmerkingen.

Reactie griffie: De auditcommissie heeft verzocht om de secretariële kosten rechtstreeks toe te rekenen aan het budget van de rekenkamer. Ook heeft de auditcommissie aangegeven dat de mogelijkheid aanwezig is om extra geld voor onderzoek beschikbaar te stellen, zoals is gebeurd bij het rekenkameronderzoek Bejegening bijstandsgerechtigden. Nu is er weinig budgettaire ruimte aanwezig om door een extern bureau onderzoek uit te laten voeren. De auditcommissie heeft hierover wel vragen gesteld naar de mogelijkheid hiertoe. Het is uiteindelijk aan de raad om hiervoor zijn voorkeur uit te spreken.

Reactie ambtelijke organisatie: geen opmerkingen.

Zelfreflectie rekenkamer: Het normbedrag voor de rekenkamer Heerenveen bedraagt op basis van de richtlijn NVRR ca. € 67.000. Door de kosten voor secretariële ondersteuning voortaan rechtstreeks ten laste te brengen van het beschikbare budget voldoet de gemeente aan de richtlijn van de NVRR. Uit de recent gewijzigde Gemeentewet volgt dat de ambtelijke ondersteuning (secretaris) van de onafhankelijke rekenkamer uitsluitend mag worden verricht door een ambtenaar die geen band heeft met een bestuursorgaan van de gemeente⁴. In de huidige situatie valt de secretariële ondersteuning nog onder de griffie, hetgeen niet in overeenstemming is met de Gemeentewet.

³ Nederlandse Vereniging van Rekenkamers

⁴ Zie brief van Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties met kenmerk 2022-0000536640

Voorstel: breng de kosten voor secretariële ondersteuning rechtstreeks ten laste van het jaarlijks budget van de rekenkamer en verhoog het jaarlijks budget naar € 67.000. De gemeente voldoet daarmee aan het normbedrag van de NVRR van € 1,30 per inwoner. De secretariële ondersteuning van de rekenkamer voert alleen werkzaamheden uit voor de onafhankelijke rekenkamer. Dit betekent dat het secretariaat van de rekenkamer hierop zal moeten worden aangepast.

c. *Timing van het onderzoek*

Het aspect timing van het onderzoek gaat in op de effectiviteit van de uitgevoerde onderzoeken en betreft de volgende deelvragen:

- Worden de juiste thema's op de goede momenten opgepakt?

Reactie raad: Soms is de timing niet altijd goed. Het onderwerp is dan bijvoorbeeld net in de raad besproken. Suggestie om de agendaonderwerpen van de raad te volgen.

Reactie College van burgemeester en wethouders: Voor zover dit kan worden beoordeeld wel.

Reactie griffie: De rekenkamer zou eerder kunnen kijken naar wetswijzigingen en daar dan proactief op kunnen reageren, bijv. eerder onderzoek doen naar de gevolgen van de Wgr. Nu is het gevoel dat het qua timing te laat is omdat de raad hierover al besluiten heeft genomen hoe hier mee om te gaan. Dit gevoel bestaat er ook bij de Wmo. De kosten nemen enorm toe en eigenlijk had dit onderzoek eerder moeten plaatsvinden. Wel goed dat er is afgestemd met het onderzoek dat de gemeente laat uitvoeren. De rekenkamer kijkt vooral achteruit met de vraag hoe het zover heeft kunnen komen. Eigen organisatie kijkt veel meer vooruit om na te gaan hoe deze kosten beter beheerst kunnen worden.

Reactie ambtelijke organisatie: De timing van het onderzoek Bejegening bijstandsgerechtigden gaf heel veel reuring in de ambtelijke organisatie. De "boodschappenaffaire" werd breed uitgemeten in de media en als er dan ook nog onderzoek plaatsvindt door de rekenkamer werd dit onder de betrokken ambtenaren wel heel groots beleefd. Ze zijn destijds erg geschrokken van het onderzoek en praten er nu nog over. Vooral ook omdat het beeld bestond dat er veel aan de hand was, terwijl de resultaten van het rekenkameronderzoek overwegend positief waren. De rekenkamer kan hier niets aan doen, maar het feit dat óók nog dit onderzoek werd uitgevoerd, werd het nog zwaarder beleefd. Aan de andere kant heeft het ook geholpen omdat de uitkomsten van het onderzoek positief zijn. Er bestaat niettemin begrip voor de timing van het onderzoek.

Zelfreflectie rekenkamer: Onderzoeksprogramma komt in samenspraak met de raad tot stand. Daarnaast wordt het onderzoeksvoorstel voor een rekenkameronderzoek afgestemd met de raad. De raad heeft op deze momenten de mogelijkheid om aan te geven dat een rekenkameronderzoek niet urgent is. Dit is tot op heden niet gebeurd.

Voorstel: Alert blijven of een rekenkameronderzoek op het juiste moment wordt opgestart.

- Zijn er tips om de timing te verbeteren?

Reactie raad: Weinig zicht op of het onderzoek op het juiste moment wordt gestart. Als tip om de timing te verbeteren wordt de suggestie gedaan om elkaar meer te zien bij raadsvergaderingen om daarmee de zichtbaarheid te vergroten.

Reactie College van burgemeester en wethouders: Geen tips.

Reactie griffie: Meer proactief rekenkameronderzoek bij relevante wetswijzigingen.

Reactie ambtelijke organisatie: Lastig, het uitvoeren van rekenkameronderzoek wordt -zeker bij een onderzoek als Bejegening bijstandsgerechtigden - als bedreigend ervaren door medewerkers. De beleving is toch dat een rekenkamer op zoek is naar aspecten die niet goed zijn. Daar zal wel de nadruk op gelegd worden. Meer uitleg door de rekenkamer naar de medewerkers zal in zo'n situatie helpen. Dus extra communicatie naar de medewerkers -zeker in de uitvoering- kan hieraan een positieve bijdrage leveren.

Zelfreflectie rekenkamer: Periodiek met de klankbordgroep afstemmen of de groslijst nog actueel is of dat het opstarten van een specifiek rekenkameronderzoek nog urgent is.

Voorstel: periodiek afstemmen met klankbordgroep of groslijst nog actueel is of dat het opstarten van een specifiek onderzoek nog urgent is.

- Zou het een idee kunnen zijn om na afronding van het rekenkameronderzoek een korte evaluatie te houden of een nagesprek om hier als rekenkamer van te leren?

Reactie raad: vraag niet voorgelegd.

Reactie College van burgemeester en wethouders: Goede suggestie. Verder wordt aangegeven dat een portefeuillehouder er behoefte aan heeft om kennis te kunnen nemen van het rekenkamerrapport voordat het officieel wordt aangeboden voor bestuurlijk wederhoor. Zo geeft het rekenkameronderzoek Burgerparticipatie in het fysiek domein aan, dat in het participatieproces bij invulling locatie Jongbloed vanuit de adviseur van Jongbloed kritische opmerkingen werden gemaakt over de rol van de gemeente bij dit proces. Deze perceptie werd niet herkend vanuit het college. Er bestaat dan behoefte om hierover vooraf verduidelijking te vernemen van de rekenkamer om te voorkomen dat de bestuurlijke reactie "een verdedigend" karakter krijgt. In de bestuurlijke reactie met betrekking tot dit rekenkameronderzoek is dit overigens niet gebeurd, maar het laat onverlet dat het gevoel vanuit het college wel blijft bestaan.

Reactie griffie: vraag niet voorgelegd.

Reactie ambtelijke organisatie: Zeker, het onderzoek zit dan ook nog beter in het geheugen. Er valt dan beter aan te geven wat goed ging en wat voor verbetering vatbaar is.

Zelfreflectie rekenkamer: Standaardevaluatie uitvoeren met ambtelijke organisatie naar het uitgevoerde onderzoek. Het is aan de ambtelijke organisatie om de portefeuillehouder te betrekken bij feitenverificatie.

Voorstel: Standaardevaluatie uitvoeren met betrokken medewerkers na afloop van het uitgevoerde onderzoek.

- Wordt het onderzoek op het juiste moment gestart?

Reactie raad: Hier bestaat weinig zicht op.

Reactie College van burgemeester en wethouders: Geen zicht op.

Reactie griffie: Meer proactief rekenkameronderzoek bij relevante wetswijzigingen.

Reactie ambtelijke organisatie: Er zijn periodes dat het extra druk is binnen de organisatie. Nu bijvoorbeeld (voorjaar 2024/RAF) met de perspectiefnota of P&C-cyclus in zijn algemeenheid. Dit vraagt heel veel en zeker als daarbij ook nog informatie moet worden gegeven voor rekenkameronderzoek. Dit geldt op dit

moment voor het Wmo-onderzoek. Het komt er allemaal bij! En ook de termijnen om informatie aan te leveren wordt als kort ervaren.

Zelfreflectie rekenkamer: Er bestaat begrip voor de extra drukte dat een rekenkameronderzoek van de ambtelijke organisatie vergt. De termijnen die de rekenkamer hanteert zijn gebruikelijk maar kunnen in goed overleg worden aangepast als de organisatie daarom vraagt. Wel merkt de rekenkamer dat de informatieverstrekking bij het ene onderzoek makkelijker en vlotter verloopt dan bij het andere onderzoek. Het benoemen van een vast aanspreekpunt binnen de organisatie voor de rekenkamer versoepelt de informatieverstrekking en het nakomen van afspraken.

Voorstel: benoem een aanspreekpunt in de organisatie die verantwoordelijk is voor informatievoorziening en afstemming met de rekenkamer voor het betreffende onderzoek.

- Hoe wordt de doorlooptijd van het rekenkameronderzoek ervaren?

Reactie raad: Weinig zicht op; lijkt goed.

Reactie College van burgemeester en wethouders: Geen opmerkingen.

Reactie griffie: Een rekenkameronderzoek wordt soms later opgeleverd dan de planning aangeeft. Als griffie zijn wij graag op de hoogte wanneer een rapport wordt afgerond zodat het beter ingepland kan worden voor het maken van een raadsvoorstel en behandeling in commissie en raad (ook in verband met de Lange Termijn Agenda).

Reactie ambtelijke organisatie: De doorlooptijden worden als kort ervaren. Het is heel kort dag om én de informatie te verzamelen én de interviews te houden. Medewerkers stellen zich wel flexibel op hierin. Bij het zoeken naar documenten in lbabs zou de griffie wellicht ook iets kunnen betekenen. Iets ruimere doorlooptijden zou wel helpen om de juiste en volledige informatie boven water te krijgen. Verder zou het helpen om wat meer tijd te krijgen voor het beoordelen van de concept-rapportage voor ambtelijke verificatie. Nu loop je het risico dat je er diagonaal doorheen gaat, terwijl het juist beter is om hier gedegen naar te kijken. Ook is het belangrijk om het proces goed scherp te houden zodat vanuit de organisatie hier ook beter op kan worden ingespeeld. Je kunt dan tijd in je agenda vrijmaken om het concept-onderzoek te beoordelen. Aan de andere kant is er ook begrip dat een rekenkamer binnen een redelijk korte termijn een onderzoek wil afronden.

Zelfreflectie rekenkamer: Doorlooptijd en timing raken elkaar. Het eerder aankondigen van de ambtelijke feitenverificatie kan wellicht helpen. Ook kan in overleg de termijn voor het opleveren van de feitenverificatie worden verruimd.

Voorstel: Van belang is dat er de ambtelijke organisatie in staat is om een juiste feitenverificatie uit te voeren. Bij het startgesprek kan aangegeven worden wanneer de feitenverificatie mag worden verwacht zodat ambtelijke organisatie hier rekening mee kan houden en hiervoor tijd kan vrijmaken.

d. Kwaliteit van de onderzoeksaanpak (inclusief rol van opdrachtgever en opdrachtnemer van eigen onderzoek) en leesbaarheid van het onderzoeksrapport

- Zit het rekenkameronderzoek gedegen in elkaar?

Reactie raad: Wisselend, het is niet altijd voorspelbaar langs welke wegen de onderzoeken worden uitgevoerd. En welke processtappen er standaard plaatsvinden.

Reactie College van burgemeester en wethouders: Over het algemeen wel.

Reactie griffie: Het is niet duidelijk hoe de rol opdrachtgever en opdrachtnemer wordt vormgegeven. Rekenkamer voert veelal zelf onderzoek uit en is daarom opdrachtnemer, maar geeft ook opdracht voor het onderzoek. Hoe zorg je ervoor dat hier transparant mee wordt omgegaan? Rekenkamer vraagt fiat aan de raad voor het onderzoeksvoorstel en de kosten die hiermee gemoeid zijn.

Reactie ambtelijke organisatie: Volgens ons wel, niets aan veranderen. Het ziet er compleet uit en we kunnen altijd nog aanpassingen doorgeven bij de ambtelijke verificatie. Wat ook goed is, is de wijze van interviewen. De interviewers zijn goed voorbereid, stellen de juiste vragen, open vragen en ook doorvragen en alle aspecten worden meegenomen. Ook is voldoende ruimte om de geïnterviewde zijn of haar verhaal te laten doen.

Zelfreflectie rekenkamer: Uitvoering van het rekenkameronderzoek vindt plaats binnen de bestaande kaders van Gemeentewet, verordening en onderzoeksprotocol. Voor de onderzoeken die in eigen beheer plaatsvinden vindt afstemming plaats met de raadscommissie, zowel qua inhoud als qua kosten. De rekenkamer doet dit transparant en biedt alle ruimte om hierop te reflecteren. Verder staat in het onderzoeksvoorstel beschreven op welke wijze het onderzoek wordt uitgevoerd en welke onderzoeksmethoden hierbij gehanteerd gaan worden.

Voorstel: Geen, huidige werkwijze voldoet.

- Worden de juiste onderzoeksmethoden gehanteerd?

Reactie raad: Moeilijk te beoordelen. Wellicht bestaat er vanuit de NVRR een model waaraan getoetst kan worden?

Reactie College van burgemeester en wethouders: Over het algemeen een logische aanpak. Het wordt aan de ambtelijke organisatie overgelaten of de portefeuillehouder wordt uitgenodigd (maar dat kan altijd/RAF).

Reactie griffie: Er zit weinig verschil in onderzoeksmethoden: het is een standaard aanpak. Daarin zit ook een risico als je de onderzoeken zelf uitvoert. Vormgeving van het onderzoeksrapport is vrij traditioneel. Kan hierin geen variatie worden gebracht, bijv. met een infographic of een filmpje? Ook het toevoegen van een bondige samenvatting helpt om het rapport leesbaarder te maken.

Reactie ambtelijke organisatie: geen opmerkingen.

Zelfreflectie rekenkamer: Het onderzoeksrapport voortaan voorzien van een bondige samenvatting, benutten van de NVRR voor alternatieve onderzoeksmethoden en experimenteren met vormgeving en visuele aspecten.

Voorstel: Het onderzoeksrapport voorzien van een bondige samenvatting, benutten van de NVRR voor alternatieve onderzoeksmethoden en experimenteren met vormgeving en visuele aspecten (bijv. infographics). Daarnaast na afloop onderzoek persbericht opstellen.

- Zijn de rapporten betrouwbaar (onweerlegbare bevindingen), de mate waarin de bevindingen zijn toegesneden op de lokale situatie (lokaal maatwerk) en de mate waarin de aanbevelingen bruikbaar, specifiek en actueel zijn?

Reactie raad: Soms zijn de rapporten niet altijd scherp om te bepalen wat de raad er mee moet. Soms moet de raad ook beter zijn positie innemen.

Reactie College van burgemeester en wethouders: Het is primair aan de raad om hierover een oordeel te geven, maar er zijn geen signalen dat de rapporten niet betrouwbaar zouden zijn. Wel wordt nogmaals gerefereerd aan de bevinding over de

rol van de gemeente bij het participatieproces Jongbloed. De beleving bij de gemeente was heel anders. Voor de aanbevelingen zou het helpen om een aanbeveling zo concreet mogelijk te maken om daarmee de bruikbaarheid van de aanbeveling te versterken.

Reactie griffie: Deze vraag is niet voorgelegd aan de griffie.

Reactie ambtelijke organisatie: Bij het onderzoek naar de wijkteams is het rekenkameronderzoek echt toegespitst geweest op de Heerenveense situatie omdat de aanpak in Heerenveen afwijkt van hoe andere gemeenten het doen. Rekenkamer houdt hier wel rekening mee. Voor wat betreft het onderzoek burgerparticipatie mocht de organisatie zelf twee projecten aandragen. Dit was uit een oogpunt van onafhankelijkheid van het onderzoek niet juist omdat de organisatie daarmee sturing kon geven aan de resultaten, d.w.z. projecten aandragen waar burgerparticipatie goed is verlopen.

Zelfreflectie rekenkamer: Bij aanbevelingen duidelijk aangeven voor wie de aanbevelingen zijn bedoeld. Het scherp en duidelijk formuleren van de aanbevelingen heeft continue aandacht.

Voorstel: Bij formuleren aanbeveling -die scherp, concreet, bruikbaar en duidelijk moet zijn- duidelijk aangeven voor wie de aanbeveling is bedoeld.

- Is duidelijk welke partij met een aanbeveling aan de slag moet?

Reactie raad: Vraag niet voorgelegd.

Reactie College van burgemeester en wethouders: Over het algemeen wel. Vanuit het college is verder geen zicht op de voortgang uitwerking aanbeveling en vanuit de raad worden hierover ook geen vragen gesteld. Maar het is goed dat er een systeem is dat zicht houdt hierop.

Reactie griffie: Vanuit de griffie vindt twee keer per jaar een inventarisatie plaats die ingaat op de stand van zaken van de aanbevelingen. De eerstvolgende komt in mei of juni op de raadsagenda. College geeft daaraan voorafgaand aan wat de stand van zaken is per aanbeveling. Op die manier houdt de raad zicht op de voortgang uitvoering aanbevelingen en kan hierover ook vragen stellen. Doel is dat daarmee ook de effectiviteit van rekenkameronderzoek toeneemt. Als griffie zijn wij nog zoekende hoe deze evaluatie het beste vorm kan worden gegeven. Een ander optie is bijv. dat het college de stand van zaken opneemt in het jaarverslag. Het vraagt veel capaciteit van de griffie om de inventarisatie zelf te doen, terwijl het eigenlijk een opdracht aan het college zou moeten zijn.

Reactie ambtelijke organisatie: Dit is in zijn algemeenheid wel duidelijk. Aanbevelingen worden met elkaar besproken. Bij toezeggingen aan de raad wordt bijgehouden hoe uitvoering wordt en is gegeven aan deze toezegging. Iets vergelijkbaars zou ook met de aanbevelingen kunnen gebeuren. Het helpt de ambtelijke organisatie om aan de slag te gaan met de aanbevelingen en hierover ook verantwoording af te leggen.

Zelfreflectie rekenkamer: In de rekenkameronderzoeken zal duidelijk moeten worden aangegeven tot wie de aanbevelingen zich richten. Meerwaarde van rekenkameronderzoek zou moeten zijn dat de door de raad vastgestelde aanbevelingen ook in uitvoering worden gebracht. Uit de uitgevoerde monitoringsonderzoeken blijkt dat hier nog een forse verbetering nodig is. Met de tweejaarlijkse inventarisatie naar de stand van zaken uitvoering aanbevelingen krijgt de raad in ieder geval een beeld wat met een aanbeveling is gebeurd. Het is aan de raad om hierop verder te acteren. Verder verplicht de Gemeentewet dat jaarlijks een rapportage moet worden opgesteld die inzicht biedt in de uitvoering van de aanbevelingen.

Voorstel: Geen, met de tweejaarlijkse inventarisatie van stand van zaken aanbevelingen is een begin gemaakt om beter grip te krijgen op de stand van zaken uitvoering aanbevelingen. Verder blijft de rekenkamer monitoringsonderzoek uitvoeren.

- Hoe is de leesbaarheid en vormgeving van het rapport?

Reactie raad: Goed. Soms is het rapport te uitgebreid. Een onepager als samenvatting zou een aanwinst zijn. En als suggestie zouden de bevindingen van de rekenkamer ook verder gebracht kunnen worden naar andere rekenkamers.

Reactie College van burgemeester en wethouders: Geen opmerkingen

Reactie griffie: Vormgeving traditioneel, experimenteer met bijv. infographics of een filmpje en voeg voor de leesbaarheid een samenvatting toe aan het rapport.

Reactie ambtelijke organisatie: Goede samenvatting maken en voorkom dat het rapport te uitgebreid is door voor verdieping te verwijzen naar bijlagen.

Zelfreflectie rekenkamer: Rapporten actief aanmelden bij de NVRR voor brede deling. Voortaan korte samenvatting toevoegen aan het rapport. Streven naar een vaste vormgeving en lay-out en experimenteren met infograpfics.

Voorstel: Rapporten actief aanmelden bij de NVRR voor brede deling. Voortaan korte samenvatting toevoegen aan het rapport. Streven naar vast vormgeving en lay-out en experimenteren met infograpfics.

- Is er voldoende aandacht voor bestuurlijk wederhoor en krijgt dat een juiste plek in het rapport? Deze vraag is alleen voorgelegd aan het college?

Reactie College van burgemeester en wethouders: Op zich wel, maar er is dus behoefte om het rapport af te stemmen met de portefeuillehouder voordat het rapport het formele circuit ingaat voor bestuurlijk wederhoor. Dit draagt bij dat over een specifieke bevinding een nuance kan worden gemaakt.

Zelfreflectie rekenkamer: In het kader van de ambtelijke feitenverificatie kan de ambtelijke organisatie de bevindingen voorleggen aan de portefeuillehouder. Aparte afstemming van het rapport met de portefeuillehouder is niet noodzakelijk.

Voorstel: Geen.

e. Typen onderzoeken

- Verschijningsvorm: Raadsbrief, quick scan en diepgravend onderzoek. Accent op quick scan.

Reactie raad: Quick scan te mager. Liever diepgravend en echt leerpunten eruit halen.

Reactie College van burgemeester en wethouders: Geen opmerkingen, is vooral aan de raad.

Reactie griffie: Auditcommissie heeft aangegeven ook weleens een diepgravend onderzoek te willen. Accent nu op quick scan. Er is voldoende balans in de onderzoeken.

Reactie ambtelijke organisatie: Geen opmerkingen.

Zelfreflectie rekenkamer: Rekenkamer hanteert als uitgangspunt dat de onderzoeksmethode moet zijn afgestemd met het onderwerp en de daarbij behorende onderzoeksvraag. Bij het onderzoeksvoorstel voortaan beter onderbouwen waarom is gekozen voor een bepaald type onderzoek. Diepgravend onderzoek moet geen doel op zich zijn maar dient aan te sluiten op de daarbij behorende onderzoeksvraag.

Voorstel: In het onderzoeksvoorstel type onderzoek goed onderbouwen.

- Is er voldoende balans in de soort onderzoeken (fysiek domein, sociaal domein, financieel domein, rest domein)?

Reactie raad: Er is voldoende balans in de thema's.

Reactie college van burgemeester en wethouders: Logische verdeling. Bij de meeste onderzoeken zal financiën een belangrijke rol spelen (onderzoeken sociaal domein). De rekenkamer legt geen relatie met de onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid op basis van Verordening art. 213a Gemeentewet. Kijk bij rekenkameronderzoek ook naar de onderzoeken in het kader van art. 212, 213 en 213a Gemeentewet.

Reactie griffie: Geen opmerkingen.

Reactie ambtelijke organisatie: Rekenkamer streeft ernaar om de onderzoeken te verdelen over het sociaal, fysiek en financieel domein. Terugkijkend hebben er veel onderzoeken plaatsgevonden in het sociaal domein. Dit lijkt ook logisch omdat dit domein veel aandacht heeft in de raad en media

Zelfreflectie rekenkamer: Meer verbinding zoeken met andere onderzoeken die de gemeente uitvoert of laat uitvoeren (bijv. onderzoeken artikelen 212, 213 en 213a Gemeentewet).

Voorstel: Meer verbinding zoeken met andere onderzoeken die de gemeente uitvoert of laat uitvoeren (bijv. onderzoeken artikelen 212, 213 en 213a Gemeentewet).

f. Resultaten en effecten van rekenkameronderzoek

- Zijn de bereikte resultaten bruikbaar voor de praktijk (de doorwerking van rekenkameronderzoek moet komen door de aanbevelingen uit te voeren. Vraag is in hoeverre dit ook plaatsvindt?)

Reactie raad: De effecten afzetten tegen landelijke of in het openbaar geaccepteerde normen; dat kan helpen de effecten en bevindingen op waarde te schatten. Is er echt een "probleem" of gaat het om punten die we graag kwijt wilden?

Reactie College van burgemeester en wethouders: De noodzaak om de aanbevelingen in te bedden in de organisatie is voldoende aangetoond. Overigens kan blijken dat -om andere redenen- een aanbeveling niet wordt uitgevoerd, bijv. achterhaald, op andere wijze uitgevoerd, minder prioriteit of uit budgettaire overwegingen.

Reactie griffie: Conclusies en aanbevelingen zijn vaak heel algemeen. Probeer dit scherper en concreter te maken.

Reactie ambtelijke organisatie: Inzoomend op het rekenkameronderzoek Burgerparticipatie in het fysiek domein is niet bekend wat er met de aanbevelingen is gebeurd. Dit komt omdat het proces te lang duurt waardoor de verbinding tussen

het onderzoek en de ambtelijke organisatie min of meer zoekraakt. Dit komt ook omdat er toen te weinig was om het rapport goed door te nemen. Daarna vindt het proces met het college en de raad plaats en komen wij daarna weer in beeld. Het is onbekend wat er met de aanbevelingen is gebeurd (geen eigenaarschap). Maar dat komt waarschijnlijk ook omdat het beeld bestond op dat de gemeente het goed doet qua burgerparticipatie, zeker wat de aangedragen projecten betreft. Je bent dan ook minder scherp op de resultaten van het onderzoek.

Zelfreflectie rekenkamer: Sinds 2024 worden de aanbevelingen gemonitord door het college. Daarmee ontstaat er inzicht in de uitvoering van de door de raad vastgestelde aanbevelingen. Daarnaast geven de monitoringsonderzoeken een beeld van de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.

Voorstel: Geen, op dit moment worden er voldoende inspanningen verricht om een beeld te hebben van de wijze waarop de aanbevelingen in uitvoering zijn genomen.

- Zijn de effecten van rekenkameronderzoek herkenbaar?

Reactie raad: zie hiervoor.

Reactie College van burgemeester en wethouders: Zeker, bijv. in het rekenkameronderzoek Bejegening bijstandsgerechtigden kwam naar voren dat de ambtelijke organisatie goed scoorde in tegenstelling tot het beeld dat was gecreëerd.

Reactie griffie: Vraag raadsleden of zij effecten van rekenkameronderzoek kunnen aanwijzen. Herkent de rekenkamer ook zelf effecten? Rekenkamer voert monitoringsonderzoek uit om na te gaan in hoeverre de door de raad vastgestelde aanbevelingen ook worden uitgevoerd.

Reactie ambtelijke organisatie: Het is onbekend wat met de aanbevelingen gebeurt (geen eigenaarschap). Neem in het rekenkamerproces ook op dat de aanbevelingen worden opgepakt, bijv. via een slotgesprek of evaluatie. Wie wordt eigenaar van de aanbevelingen? Andere mogelijkheid is om de aanbevelingen op te nemen in de lijst met toezeggingen aan de raad.

Zelfreflectie rekenkamer: De zorg van de rekenkamer is of de aanbevelingen ook tot uitvoering komen om daarmee het effect van rekenkameronderzoek te waarborgen. Inmiddels zijn er stappen gezet om dit proces inzichtelijk te maken. Verder zal uit monitoringsonderzoek moeten blijken of aanbevelingen ook daadwerkelijk tot uitvoering worden gebracht.

Voorstel: Wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van een aanbeveling is niet aan de rekenkamer maar aan de raad of het college van B&W. In het -nog op te stellen- evaluatieformulier dat na afronding van het rekenkameronderzoek wordt ingevuld, zal aandacht worden besteed aan het eigenaarschap (wie is verantwoordelijk voor deze aanbeveling).

g. Houding en opstelling rekenkamer

- Is de rekenkamer voldoende deskundig, bekend met de gemeente en bestaat er voldoende bestuurlijk-politieke sensitiviteit?

Reactie raad: De zichtbaarheid van de rekenkamer vergroten zou helpen. En de bevindingen op verschillende manieren aanbieden kan het bereik (en de zichtbaarheid van haar competenties) van de leden van de rekenkamer vergroten.

Reactie college van burgemeester en wethouders: Geen signalen bekend dat dit niet het geval zou zijn.

Reactie griffie: Rekenkamer is goed en betrouwbaar, wel wat traditioneel en weinig creatief. Prima bekend met de gemeente en bestuurlijk-politieke sensitiviteit is ook goed,

Reactie ambtelijke organisatie: Zeker, interviews zijn goed voorbereid en de juiste vragen worden gesteld. Rekenkamer is ook voldoende bekend met de gemeente, zie bijv. rekenkameronderzoek wijkteams, waar de gemeente een afwijkend model hanteert. Verder geen opmerkingen.

Zelfreflectie rekenkamer: Kennis rekenkamerleden is complementair en bestrijkt grotendeels het gemeentelijk beleidsterrein. Via NVRR blijft de rekenkamer op de hoogte van actuele landelijke ontwikkelingen binnen de rekenkamers. Wijze van andere vormen van vastleggen bevindingen krijgt de komende periode meer aandacht.

Voorstel: Rekenkamer gaat experimenteren met andere manieren van vastleggen bevindingen en vormgeving onderzoeksrapporten.

h. Communicatie tussen rekenkamer, raad, college van B&W, griffie en ambtelijke organisatie

- Is er sprake van een open communicatie bij de rekenkamer, en hoe wordt de relatie van de rekenkamer met raad, college, griffie en ambtelijke organisatie ervaren?

Reactie raad: Er is een goede en zakelijke relatie met de raad. Goed dat er een geborgde link is met de auditcommissie, wellicht zou dat wat breder mogen naar de inhoudelijke commissies om het werk meer draagvlak te geven. De213a-onderzoeken worden niet standaard naar de rekenkamer gestuurd of betrokken bij het plan dat wordt opgesteld.

Tips: Een evaluatieformulier in bijvoorbeeld “forms” vormgeven kan de invulbereidheid verhogen. En ook het uitlezen van de resultaten is fijner. Ook kan een likertschaal worden toegepast wat weer andere inzichten kan geven.

Reactie College van burgemeester en wethouders: In principe wel. Het zou goed zijn dat de rekenkamer ook los van een specifiek onderzoek communiceert met het college. Het interview over de zelfevaluatie wordt positief ervaren.

Reactie griffie: Communicatie tussen griffie en raad is prettig en constructief. Benieuwd hoe de communicatie met de auditcommissie wordt ervaren? Kun je wel het gesprek voeren als rekenkamer met de auditcommissie? Als rekenkamer willen we ons graag kunnen spiegelen met de auditcommissie: zijn we op de goede weg, waar is ruimte voor verbetering etc. Het is wellicht een idee om de uitgevoerde onderzoeken op de agenda te zetten om daarover door te praten. Auditcommissie kan als klankbord dienen maar dan moet daar wel tijd en ruimte voor zijn. Raad is weinig kritisch; niet alleen m.b.t. rekenkameronderzoek, maar in zijn algemeenheid.

Tips: Spiegel de aanbevelingen met de griffie. Zorg dat de rekenkamerrapporten worden betrokken bij evaluatie gemeentelijk beleid. Stand van zaken voortgang aanbevelingen bij het jaarverslag is een optie. Ophalen onderzoeksonderwerpen door afzonderlijk bij alle fracties langs te gaan. Stel als rekenkamer het raadsvoorstel op want dat geeft meer gewicht aan het voorstel.

Reactie ambtelijke organisatie: Verwijzend naar het rekenkameronderzoek Bejegening bijstandsgerechtigden bestond vooral de beleving en niet zo zeer de toon van de rekenkamer dat nu ook “de rekenkamer nog onderzoek gaat doen”. Meer in zijn algemeenheid is de rekenkamer prima toegankelijk, laagdrempelig en open.

Zelfreflectie rekenkamer: Zoals eerder aangegeven geeft rekenkamer voorkeur voor vaste klankbordgroep uit de raad als sparringpartner. Door haar onafhankelijke positie stemt rekenkamer aanbevelingen niet vooraf af met griffie en is ook niet voornemens om dit te doen.

Voorstel: Instellen klankbordgroep uit de raad en rekenkamer inventariseert één keer in de twee jaar potentiële onderwerpen voor rekenkameronderzoeken door de gemeentelijke fracties afzonderlijk te bezoeken.

Bijlage A Normenkader

Thema	Norm	Praktijk
Timing van onderzoeken	De rekenkamer is op het juiste moment met de juiste onderzoeksthema's bezig. De doorlooptijd van de onderzoeken is realistisch	Goede timing en het managen van doorlooptijd blijft belangrijk punt. Rekenkamer kan niet altijd invloed uitoefenen op doorlooptijd
Onderwerpkeuze	De gekozen onderwerpen zijn politiek-bestuurlijk relevant Er is draagvlak voor de onderwerpen bij raad en college Raad wordt betrokken bij onderwerpkeuze Bij de onderwerpkeuze is sprake van spreiding over de verschillende beleidsterreinen	Onderwerpen worden afgestemd met de raad Er is voldoende draagvlak Raad wordt betrokken bij onderwerpkeuze Er is voldoende spreiding
Kwaliteit van het onderzoek	De rekenkamer heeft geborgd dat de onderzoeksresultaten onweerlegbaar zijn, d.w.z. betrouwbaar, geldig en controleerbaar De onderzoeksresultaten zijn toegesneden op de lokale situatie De aanbevelingen zijn bruikbaar, specifiek en actueel De onderzoeksrapporten zijn leesbaar.	Rekenkamer heeft dit voldoende geborgd Onderzoeksresultaten zijn voldoende toegesneden op de lokale situatie Rekenkamer spant zich continu in om aanbevelingen bruikbaar, specifiek en actueel te formuleren maar zal daar nog verder in moeten groeien Rapporten zijn leesbaar, maar traditioneel.
Relatie met de omgeving	De rekenkamer heeft een goed contact met de raad, het college, de griffie en de ambtelijke organisatie. Er is politiek, bestuurlijk en ambtelijk draagvlak voor het onderzoek van de rekenkamer. De leden van de rekenkamer zijn bekend met en in de gemeente en weten wat er politiek-bestuurlijk leeft	Er zijn goede contacten met raad, college, griffie en ambtelijke organisatie In het algemeen bestaat er voldoende draagvlak De leden zijn in het algemeen voldoende bekend wat er zoal leeft

Communicatie	De rekenkamer heeft een communicatiestrategie. De wijze van communiceren over en presenteren van de onderzoeksbevindingen sluit aan bij de wensen en verwachtingen van de verschillende doelgroepen. Er is een vaststaande en transparante wijze van behandelen van de rapporten van de rekenkamer.	De rekenkamer heeft een beperkte communicatiestrategie in het onderzoeksprotocol uitgewerkt
Samenstelling en ondersteuning van de rekenkamer	De raad heeft een rekenkamermodel gekozen dat het beste past bij de gemeente. De raad heeft een rekenkamermodel gekozen dat toekomstbestendig is.	Klopt Klopt gedeeltelijk. Rekenkamer heeft behoefte aan vaste klankbordgroep uit de raad
	De leden van de rekenkamer ervaren de samenstelling en ondersteuning van de auditcommissie als effectief en efficiënt. De rekenkamer beschikt over voldoende budget in zijn geformuleerde doelstelling te kunnen realiseren.	Afstemming auditcommissie is beperkt en rekenkamer heeft voorkeur voor vaste klankbordgroep uit de raad Het budget is toereikend als budget secretariaat wordt overgeheveld